

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43CoEk/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6608203785
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Blaha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6608203785.3

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Blahu, členiek senátu Mgr. Miriam Kamenskej a JUDr. Martiny Holecovej v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zast. Advocate s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 36 865 141 proti povinnému Ing. Peter Lámi, narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXXX/X, O., vedenej súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým, PhD. so sídlom Exekútorského úradu Záhradnícka 60, 821 08 Bratislava pod sp. zn. EX 1233/08 o vymoženie 842,46 Eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu O. č. k. 21Er/277/2008-57 zo dňa 15. novembra 2022 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu O. č. k. 21Er/277/2008-96 zo dňa 23. júna 2023 takto

rozhodol:

I. Uznesenie Okresného súdu Lučenec č. k. 21Er/277/2008-57 zo dňa 15. novembra 2022 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Lučenec č. k. 21Er/277/2008-96 zo dňa 23. júna 2023 potvrdzuje.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozhodnutím okresný súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavili je podľa § 57 ods. 1, písm. g) Zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“).

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že exekučné konanie začalo dňa 10.03.2008 doručením návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s. so sídlom v Bratislave pod sp. zn. SR 8147/07 dňa 25.10.2007. V predmetnom exekučnom konaní bol okresnému súdu doručený návrh povinného na zastavenie exekúcie, v ktorom povinný žiadal zastavenie exekúcie z dôvodu, že po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré viedli k zániku vymáhaného nároku, sú tu okolnosti, ktoré bránia jeho vykonateľnosti a tiež z dôvodu, že sú tu aj iné skutočnosti, pre ktoré je exekúcia neprípustná. Povinný mal za to, že súd nemal poveriť súdneho exekútora vykonaním exekúcie, pretože exekučný titul je v rozpore so zákonom, s dobrými mravmi, Ústavou SR a únijným právom. Súdny exekútor požiadal o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok sp. zn. SR 8147/07 zo dňa 12.11.2007, ktorý vydal Stály rozhodcovský súd, a.s., ktorého právomoc bola založená na absolútne neplatnom právnom úkone - rozhodcovskej doložke, ako neprijateľnej zmluvnej podmienke v zmysle § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka a tým bol exekučný titul vydaný v rozpore so zákonom.

3. Oprávnený vo vyjadrení k návrhu na zastavenie exekúcie nesúhlasil s jej zastavením. Uviedol, že v postavení veriteľa uzavrel s povinným ako s dlžníkom dňa 19.04.2007 zmluvu o úvere č. 6561304, na základe ktorej sa zaviazal povinnému poskytnúť úver vo výške 14.000,- Sk (464,71 Eur) a povinný sa zaviazal vrátiť túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 13.360,- Sk (443,47 Eur), t. j. celkovo zaplatiť čiastku vo výške 27.360,- Sk (908,19 Eur) (ďalej len „Zmluva o úvere“). Poukázal

na to, že zmluva o úvere bola uzavretá podľa ust. § 497 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) a v zmysle ust. § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka má povahu absolútneho obchodu. Aplikácia právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa nie je podľa oprávneného možná, nakoľko právny vzťah medzi ním a povinným, s prihliadnutím na charakter zmluvy o úvere, nie je vzťahom spotrebiteľským. Oprávnený mal za to, že dodatočne sa nemožno dovolávať inej kvalifikácie právnej povahy zmluvy o úvere, keďže jej uzavretie v uvedenej forme (zmluva o úvere podľa Obchodného zákonníka) sám svojim konaním povinný vyvolal a inicioval.

4. Pokiaľ by sa súd nestotožnil s vyššie uvedenou argumentáciou a zmluvu o úvere by posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú, oprávnený poukázal na skutočnosť, že neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere sú Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“), ktoré podľa znenia zmluvy o úvere, uvedeného na prednej strane zmluvy, sú jej neoddeliteľnou súčasťou, a to nie len z formálneho hľadiska, ale aj z hľadiska ich materiálneho prevedenia, t. j. Zmluva o úvere a VPPÚ sú vyhotovené na spojenom hárku papiera, resp. obojstranne. Vzhľadom na túto skutočnosť je podľa oprávneného nepochybné, že dlžník podpisom Zmluvy o úvere jednoznačne prejavuje svoju vôľu byť viazaný aj VPPÚ. Z uvedeného vyplýva, že uzavretie zmluvy o úvere samostatne bez toho, aby prejav vôle zahŕňal aj vôľu byť viazaný VPPÚ, neprichádza do úvahy. Oprávnený si predložením Zmluvy o úvere, ako aj VPPÚ splnil na jednej strane svoju informačnú povinnosť vo vzťahu k dlžníkovi a na strane druhej bola splnená podmienka písomnej formy zmluvy o úvere ako aj písomná forma rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská doložka bola dojednaná v bode 17. VPPÚ a je písaná prehľadne a čitateľným písmom, pričom z nej už na prvý pohľad vyplýva alternatívna možnosť riešenia sporov medzi klientom a veriteľom pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom. Podľa oprávneného nie je pravdou, že rozhodcovská doložka je neprijateľná a neplatná zmluvná podmienka, ktorá v neprospech spotrebiteľa spôsobuje značnú nerovnováhu a v ich právach a povinnostiach, lebo od spotrebiteľa fakticky vyžaduje, aby sa podriadil výlučne rozhodcovskému konaniu z dôvodu, že verzia OZ [§ 53 ods. 4 písm. r)] účinná v čase uzatvorenia zmluvy o úvere nijakým spôsobom neobmedzovala použitie rozhodcovskej doložky. Zároveň uviedol, že rozhodcovská doložka, dohodnutá medzi oprávneným a povinným je tzv. nevýhradnou rozhodcovskou doložkou, nakoľko umožňuje každej zmluvnej strane domáhať sa ochrany svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania alebo súdneho konania, a teda nevyžaduje od povinného, aby spory s oprávneným riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

5. Okresný súd plniac svoju zákonnú povinnosť v každom štádiu exekučného konania aj bez návrhu skúmať, či exekúcia prebieha na základe vykonateľného exekučného titulu, preskúmal, či rozhodcovský rozsudok je vykonateľným exekučným titulom, pričom zistil, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe Zmluvy o úvere č. 6461304 (ďalej len „zmluva o úvere“) uzatvorenej medzi oprávneným a povinným dňa 19.04.2007, ktorú vyhodnotil ako zmluvu spotrebiteľskú podľa § 52 ods. 1 OZ. Okresný súd konštatoval, že z predloženej zmluvy jednoznačne nevyplýva, či povinný uzavrel zmluvu o úvere ako fyzická osoba podnikateľ alebo fyzická osoba nepodnikateľ, keďže povinný je označený aj ako podnikateľ (obchodné meno, miesto podnikania a IČO) a aj osobnými údajmi typickými pre nepodnikajúcu fyzickú osobu (meno, priezvisko, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu a trvalé bydlisko). Forma zmluvy, ktorá je na predtlačenom formulári spolu so všeobecnými zmluvnými podmienkami, svedčí o skutočnosti, že bola uzatvorená bez hlbšej vzájomnej súčinnosti zmluvných strán, z postavenia zmluvne nadriadeného subjektu voči subjektu podriadenému, t.j. z postavenia dodávateľa voči spotrebiteľovi. V prípade pochybností, či ide o spotrebiteľskú zmluvu (spotrebiteľský vzťah) okresný súd uviedol, že dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy má dodávateľ (veriteľ). Nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne, spôsobom nevzbudzujúcim dôvodné pochybnosti. V danom prípade nebolo preukázané, že by povinný pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej, resp. podnikateľskej činnosti. Ustanovenie § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, ako aj ustanovenia článku 2 písm. b) Smernice Rady 93/13/EHS nevylučujú, že by spotrebiteľ mohol vykonávať podnikateľskú resp. obchodnú činnosť, dokonca výslovne pripúšťajú, že to tak môže byť, vylučujú však, aby osoba požívajúca status spotrebiteľa pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Zo zmluvy o úvere je zrejmé, že verejná listina (napr. občiansky preukaz) nebola pri uzatváraní zmluvy využitá len na identifikáciu dotknutej fyzickej osoby, či napr. ide o tú istú osobu, ktorá predložila živnostenské oprávnenie, ale tieto údaje boli do obsahu zmluvy priamo zahrnuté (vrátane rodného čísla). Vzhľadom na uvedené okresný súd uplatnil výklad v súlade s § 54 ods. 2 OZ, podľa ktorého v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre

spotrebiteľa priaznivejší. Súd preto pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutočnosti, že zmluvný vzťah medzi oprávneným a povinným založený zmluvou o úvere je vzťahom spotrebiteľským, čo možno vyvodiť aj z nálezů Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 243/07.

6. Okresný súd ďalej zistil, že neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere sú Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré v bode 17. obsahujú rozhodcovskú doložku. Okresný súd konštatoval, že rozhodcovská doložka nebola dojednaná individuálne, keďže jej obsah povinný nemohol ovplyvniť. Okresný súd zároveň konštatoval, že rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa tým, že znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu. Spotrebiteľovi je v danom prípade fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Vznik rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky) vždy vyžaduje individuálne rozhodnutie spotrebiteľa o tom, že si vymieňuje rozhodcovské konanie, a to preukázateľne. Veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovskej zmluvy vo svojej vopred pripravenej formulárovej podobe, jednostranne určil, ktorému rozhodcovskému súdu bude vec predložená. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej zmluvy okresný súd ju v celosti považoval za neprijateľnú, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (C-240/98 až C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05). Rozhodcovskú zmluvu preto okresný súd vyhodnotil ako nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka v platnom a účinnom znení v rozhodnom období. Okresný súd poukázala aj na to, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória i prax navyše označujú za faktický nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku, súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví, ak ide o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ak je takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou samotná rozhodcovská zmluva a dodávateľ ju použije, v takom prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (k tomu viď aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2011 sp. zn. IV. ÚS 55/2011). Ak v určitej veci nedošlo k uzatvoreniu platnej rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a vydať rozhodcovský rozsudok. Takto vydaný rozsudok je nulitný právny akt, ktorý nie je vykonateľný a nemôže byť ani exekučným titulom, pretože nie je spôsobilý byť podkladom na nútený výkon rozhodnutia.

7. Vzhľadom na vyššie uvedené okresný súd považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absenciu tejto jeho vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vo vykonaní exekúcie, preto v zmysle § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zároveň ju zastavil.

8. Proti uzneseniu okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote oprávnený odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) Zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

9. Oprávnený v odvolaní namietal, že zmluva o úvere bola uzavretá podľa ust. § 497 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“). V zmysle ust. § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka má zmluva povahu absolútneho obchodu. Aplikácia právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa nie je možná, nakoľko právny vzťah medzi oprávneným a povinným, s prihliadnutím na charakter zmluvy, nie je vzťahom spotrebiteľským. Oprávnený mal za to, že sa dodatočne nemožno dovolávať inej kvalifikácie právnej povahy zmluvy, keďže jej uzavretie v vedenej forme (zmluva o úvere podľa Obchodného zákonníka) sám svojim konaním povinný vyvolal a inicioval.

10. Oprávnený ďalej uviedol, že zmluvné strany sa môžu dohodnúť, na základe akého zákona sa ich zmluvné vzťahy v budúcnosti budú spravovať. Rovnako k danému prípadu došlo v predmetom spore. V zmysle Všeobecných podmienok poskytnutia úveru sa zmluvné strany dohodli na tom, že ich vzťahy sa budú spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zmluva sa uzatvorila v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, z čoho jasne vyplýva, že iný zákon ani na daný zmluvný vzťah nie je možné aplikovať. S povinným uzavrel zmluvu o úvere, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“). Priamo na prednej strane zmluvy o úvere sa uvádza, že dlžník vyhlasuje, že súhlasí so Všeobecnými podmienkami pre poskytnutie úveru, ktoré sú neoddeliteľnou

súčasťou tejto zmluvy, nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. Súčasne potvrdzuje prevzatie zmluvy vrátane týchto všeobecných podmienok (na zadnej strane tejto zmluvy) a vyhlasuje, že je plne spôsobilý na všetky právne úkony a že uvedené osobné údaje zodpovedajú skutočnosti. Ako vyplýva zo zmluvy o úvere, VPPÚ sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, a to nie len z formálneho hľadiska, ale aj z hľadiska ich materiálneho prevedenia, t. j. zmluva o úvere a VPPÚ sú vyhotovené na spojenom hárku papiera, resp. obojstranne. Vzhľadom na túto skutočnosť je nepochybné, že dlžník podpisom zmluvy o úvere jednoznačne prejavuje svoju vôľu byť viazaný aj VPPÚ. Z uvedeného vyplýva, že uzavretie zmluvy o úvere samostatne bez toho, aby prejav vôle zahŕňal aj vôľu byť viazaný VPPÚ, neprichádza do úvahy. Oprávnený mal za to, že predložením Zmluvy o úvere, ako aj VPPÚ si splnil na jednej strane svoju informačnú povinnosť vo vzťahu k dlžníkovi a na strane druhej bola splnená podmienka písomnej formy Zmluvy o úvere.

11. Oprávnený tiež uviedol, že rozhodcovská doložka bola dojednaná vo VPPÚ a je písaná čitateľným písmom, pričom z nej už na prvý pohľad vyplýva alternatívna možnosť riešenia sporov medzi klientom a veriteľom pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom. Oprávnený je toho názoru, že povinný nie je spotrebiteľ a z toho dôvodu je vylúčená aplikácia ustanovení zákona týkajúca sa neprijateľnosti zmluvných podmienok. Pokiaľ by súd nevyhovел argumentácii oprávneného, znamenalo by to pre neho znemožnenie využitia rozhodcovského konania, pričom z Občianskeho zákonníka v čase uzatvorenia zmluvy o úvere v žiadnom prípade nevyplýva úmysel zákonodarcu zakázať rozhodcovské konanie úplne, ani ho obmedziť. Prípustnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských sporoch navyše vyplýva jednoznačne aj z odporúčania komisie č. 98/257/ES o zásadách použiteľných na orgány zodpovedné za mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov. Podľa názoru oprávneného rozhodcovská doložka nepredstavuje neprijateľnú a neplatnú zmluvnú podmienku, ktorá v neprospech spotrebiteľa spôsobuje značnú nerovnováhu a v ich právach a povinnostiach. Uvedené potvrdzuje i fakt, že sa od klienta nevyžaduje, aby sa podriadil výlučne rozhodcovskému konaniu.

12. Oprávnený poukázal aj na skutočnosť, že časová verzia predpisu účinná v čase uzatvorenia zmluvy o úvere nijakým spôsobom neobmedzovala použitie rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská doložka je tzv. nevýhradnou rozhodcovskou doložkou, nakoľko umožňuje každej zmluvnej strane domáhať sa ochrany svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania alebo súdneho konania. Už len z tohto pohľadu rozhodcovská doložka nevyžaduje od povinného, aby spory s oprávneným riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Povinný má teda kedykoľvek právo sa slobodne rozhodnúť, na ktorom orgáne uplatní svoje právo. Oprávnený zdôraznil, že platnosť právneho úkonu treba hodnotiť v čase jeho uzavretia a bez hypotetického zvažovania okolností, ktoré môžu, ale nemusia nastať po jeho uzavretí. Dôležité teda je to, či rozhodcovská doložka v čase jej uzavretia sama osebe umožňuje alebo neumožňuje dlžníkovi uskutočniť voľbu medzi súdom alebo alternatívnym riešením sporu.

13. Oprávnený považoval za logické, že pokiaľ by zo strany dlžníka došlo po uzavretí zmluvy k jej porušeniu, t. j. k jeho protiprávnemu konaniu, bude to práve dodávateľ, ktorý bude nútený obrátiť sa so žiadosťou o právnu ochranu na príslušný orgán, a to buď na základe voľby medzi rozhodcovským a súdnym konaním, alebo priamo na súd (pretože vo vzťahu k nemu nebude uzavretá rozhodcovská doložka) alebo priamo na rozhodcovský orgán (pretože vo vzťahu k nemu bude rozhodcovská doložka výhradná). Následky tohto procesného kroku už upravuje príslušné procesné právo, a nie rozhodcovská doložka. Podľa ustanovenia § 19 ZoRK podanie žaloby na rozhodcovský súd má rovnaké právne účinky, ako keby bola žaloba podaná na súd. Po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde alebo pred iným rozhodcovským súdom. Znamená to teda prekážku litispendencie pre akékoľvek ďalšie žaloby v tej istej veci, a to aj v obrátenom procesnom postavení. Takýmto záverom nie je vôbec dotknuté právne postavenie spotrebiteľa. Ten má predsa možnosť obrátiť sa skôr ako dodávateľ na všeobecný súd s nárokom z titulu porušenia jeho (napr. spotrebiteľských) práv alebo má možnosť sa brániť v rozhodcovskom konaní.

14. Oprávnený mal za to, že predmetná rozhodcovská doložka bola dojednaná v súlade s právnymi predpismi platnými a účinnými v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a nepredstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko nespôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach spotrebiteľa a ani od neho nevyžaduje, aby sa podriadil výlučne rozhodcovskému konaniu.

15. Povinný sa k odvolaniu nevyjadril.

16. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec podľa § 379, § 380 ods. 1 a § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v rozsahu podaného odvolania, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

17. Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že dňa 10.03.2008 bol súdnemu exekútorovi doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie. Následne bola okresnému súdu dňa 20.03.2008 doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd dňa 10.04.2008 poveril súdneho exekútora v zmysle § 45 ods. 1 Zákona č. 233/1995 Z. z. vykonaním exekúcie na základe vykonateľného rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s., so sídlom v Bratislave sp. zn. SR 8147/07 zo dňa 25.10.2007. Podkladom pre vydanie rozhodcovského rozsudku bola Zmluva o úvere, ktorú oprávnený a povinný uzavreli dňa 19.04.2007. Účelom zmluvy o úvere bolo poskytnutie úveru vo výške 14.000,- Sk (464,72 Eur) s tým, že dlžník sa zaviazal zaplatiť poskytnutú čiastku zvýšenú o poplatok 13.360,- Sk (443,47 Eur), tj. spolu 908,19 Eur.

18. Dňa 23.01.2019 povinný podal návrh na zastavenie exekúcie, v ktorom okrem iného namietal nedostatok právomoci rozhodcovského súdu na vydanie exekučného titulu. Okresný súd po vyjadrení oprávneného k návrhu na zastavenie exekúcie následne napadnutým uznesením exekúciu podľa § 57 ods. 1, písm. g) Exekučného poriadku v znení účinnom do 31.03.2017 zastavil z dôvodu, že exekučný titul je materiálne nevykonateľný, keďže rozhodcovský súd, ktorý exekučný titul vydal, si odvodil svoju právomoc od rozhodcovskej doložky, ktorá bola dojednaná ako neprijateľná podmienka v spotrebiteľskej zmluve a teda je neplatná.

19. V bode 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvorili nedeliteľnú súčasť zmluvy o úvere, si je obsiahnutá rozhodcovská doložka, podľa ktorej všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy o úvere, vrátane sporu o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené: a) pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a.s., so sídlom Karloveské rameno 8, 841 04 Bratislava, IČO: 35 922 761, zapísanou v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I., oddiel Sa, vložka č. 3530/B, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, a to jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, b) pred príslušným súdom SR, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu (zákon č. 99/1963 Zb. OSP). Zmluvné strany sa dohodli, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek sporu, ktorý vznikne z tejto zmluvy o úvere, vrátane sporu o jej platnosť, výklad alebo zrušenie na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvázovaciu podmienku tejto rozhodcovskej doložky; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu.

20. Podľa § 9a ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej Exekučný poriadok), ak to povaha veci nevyklučuje, v konaní podľa tohto zákona sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku.

21. Podľa § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

22. Podľa § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Pravidlá pre pridelovanie vecí exekútorom podľa § 55 ods. 4 a 5 sa použijú len s ohľadom na veci pridelené podľa predpisov účinných po 1. apríli 2017.

23. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej aj zákon o ochrane spotrebiteľa) sa na účely tohto zákona rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri uzatvorení a plnení spotrebiteľskej zmluvy 1) nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, 2) zamestnania alebo povolania.

24. Podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d) zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej Exekučný poriadok), podľa tohto zákona možno vykonať exekúciu aj na podklade vykonateľných rozhodnutí rozhodcovských súdov a rozhodcovských komisií a zmierov nimi schválených.

25. Podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, súd exekúciu vyhlási za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať.

26. Súd môže v rozsahu svojej zákonnej prieskumnej povinnosti skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania, nielen pri rozhodovaní o udelení poverenia exekútorovi, a to na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu. Spôsobilý exekučný titul je jednou zo základných podmienok exekučného konania, nedostatok ktorej je neodstrániteľný a je dôvodom na zastavenie exekučného konania. Pokiaľ teda súd zistí, že exekučný titul, predložený oprávneným, nespĺňa formálne alebo obsahové náležitosti, môže exekúciu zastaviť. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 456/2011-19 zo dňa 23. novembra 2011, v ktorom Ústavný súd uviedol, že „okresný súd je nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť“. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukázal na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo/164/1996 z 27. januára 1997 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená“.

27. Podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

28. Podľa § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené.

29. Odvolací súd je pri rozhodovaní o podanom odvolaní viazaný dôvodmi odvolania, a preto môže prihliadať len na také odvolacie dôvody, ktoré boli uplatnené v lehote pre podanie odvolania, okrem prípadu, že ide o vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré odvolací súd preskúmava ex offo. Uvedenie dôvodov, z akých sa rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za nesprávne, t.j. uvedenie odvolacích dôvodov, je aj zákonnou obsahovou náležitosťou odvolania podľa § 363 CSP. Zákonná povinnosť uviesť odvolacie dôvody znamená, že odvolateľ nielen uvedie dôvod, pre ktorý rozhodnutie napáda, ale aj obsahovo vymedzí, prečo má za to, že ním tvrdený odvolací dôvod je naplnený, a teda musí uviesť konkrétne tvrdenia, konkrétne argumenty a konkrétne dôkazy pre ním tvrdené dôvody nesprávnosti napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd preto napadnuté uznesenie okresného súdu preskúmaval v rozsahu a v medziach odvolacích dôvodov oprávneného.

30. Oprávnený v odvolaní namietal, že právny vzťah medzi ním a povinným vyplývajúci zo zmluvy o úvere nie je spotrebiteľský z dôvodu, že táto zmluva bola uzavretá v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, a teda ide o absolútny obchod podľa ustanovenia § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka. Samotná skutočnosť, že zmluva o úvere ako samostatný zmluvný typ je upravená v § 497 a nasl. Obchodného zákonníka ako absolútny obchod, nevylučuje s ohľadom na povahu účastníkov zmluvy aplikáciu Občianskeho zákonníka v prípade právnych vzťahov, ktorých jedným z účastníkov je spotrebiteľ. Nakoľko oprávnený mal pri uzatváraní zmluvy o úvere postavenie dodávateľa a povinný postavenie spotrebiteľa, na zmluvu o úvere treba podľa § 52 Občianskeho zákonníka nazerať ako na spotrebiteľskú zmluvu, a to bez ohľadu na to, že malo ísť o zmluvný typ upravený výlučne v obchodnom zákonníku ako tzv. absolútny obchod. Občiansky zákonník sa v spotrebiteľských vzťahoch aplikuje aj tam, kde Obchodný zákonník obsahuje komplexnú právnu úpravu daného inštitútu (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo 14/2014). V prejednávanej veci okresný súd vzhľadom na podaný návrh povinného správne skúmal, či zmluva o úvere uzavretá podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, nie je zároveň zmluvou spotrebiteľskou podľa ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom dospel k záveru, zmluvný vzťah medzi oprávneným a povinným založený zmluvou o úvere je vzťahom spotrebiteľským. Oprávnený v odvolaní neuviedol žiadne ďalšie námietky týkajúce sa posúdenia právneho vzťahu medzi účastníkmi, vyplývajúceho zo zmluvy o úvere, ako spotrebiteľského. Na základe uvedeného odvolací súd vyhádžal s toho, že vzťah medzi oprávneným a povinným je

spotrebiteľský. Okresný súd preto postupoval správne, v súlade s právnou úpravou Slovenskej republiky a aj s právom EÚ, keď skúmal rozhodcovskú zmluvu ako zmluvnú podmienku z hľadiska, či nevyvoláva nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom.

31. Ďalšou otázkou, ktorou bolo potrebné sa v odvolacom konaní na podklade podaného odvolania zaoberať, bola otázka platnosti rozhodcovskej zmluvy uzavretej medzi oprávneným a povinným zakladajúca právomoc rozhodcovského súdu vydať exekučný titul. Odvolací súd na úvod pripomína, že ochranu autonómie vôle považuje za elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu. V intenciách tohto názoru je potom potrebné uzavrieť, že vo všeobecnosti platí, že strany rozhodcovskej zmluvy sa dobrovoľne a vedome vzdávajú svojho práva na prejednanie svojej veci nezávislým a nestranným súdom. Rozhodcovské konanie je druhom civilného procesu. Právomoc rozhodcu prejednať a rozhodnúť spor sa zakladá na zhodnej vôli sporových strán, prejavenej v rozhodcovskej zmluve. Touto procesnou dohodou strany derogujú právomoc súdu a zakladajú právomoc rozhodcu. Právny poriadok v súlade so zásadou autonómie vôle slobodne prejavenuú vôľu strán smerujúcu k prejednaniu a rozhodnutiu sporu rozhodcom rešpektuje, to však na strane druhej neznamená, že by účelom rozhodcovského konania malo byť vylúčenie či zníženie úrovne ochrany, ktorá by bola stranám poskytovaná v civilnom súdnom konaní. Ochrana autonómie vôle nemôže byť absolútna ani tam, kde existuje iné základné právo jednotlivca alebo ústavný princíp či iný ústavne aprobovaný verejný záujem, ktorý je spôsobilý autonómiu vôle proporcionálne obmedziť. Vo vzťahu k posudzovaniu otázky platnosti rozhodcovskej zmluvy je potrebné zdôrazniť, že rozhodcovské konanie nie je nachádzaním práva, ale dotváraním záväzkového vzťahu zmluvných strán. V rozhodcovskom konaní dochádza k urovneniu vzájomných vzťahov, ktoré sa uskutočňuje v prítomnosti rozhodcu ako zástupcu strán sporu, ktoré na neho delegovali svoju vôľu. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že rozhodcovské konanie nie je konaním súdneho typu a rozhodcovský súd nie je orgánom verejnej moci. Tento záver sa potom odráža v celkovo prísnejšom nahliadaní na rozhodcovské zmluvy a ich náležitosti. Keďže vzťah oprávneného a povinného je vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy, bolo potrebné na problematiku uzavretej rozhodcovskej zmluvy nahliadať primárne z pohľadu práva na ochranu spotrebiteľa.

32. Je nutné na úvod zdôrazniť, že samotné dojednanie rozhodcovskej doložky prípadne rozhodcovskej zmluvy ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy je možné pripustiť, resp. nie je možné takéto dojednanie považovať (bez ďalšieho) za neprimeranú podmienku. Uzavretie rozhodcovskej zmluvy je však možné pripustiť iba za predpokladu, že jej obsah bude účastníkom konania garantovať rovnaké zaobchádzanie, čo vo vzťahu podnikateľ - spotrebiteľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany, teda spotrebiteľa. K záveru o prípadnej neplatnosti takejto rozhodcovskej zmluvy je možné dospieť na základe individuálneho posúdenia formulácie jej obsahu vrátane okolností, za akých k uzavretiu doložky došlo. V tejto súvislosti je potrebné ďalej doplniť, že ustanovenia spotrebiteľských zmlúv alebo zmluvných podmienok, ktoré sú formulárove predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane (spotrebiteľovi) ich modifikáciu, v sebe skrývajú možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane spotrebiteľa. Na tomto závere nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že spotrebiteľ zmluvu podpísal a s podmienkami zmluvy súhlasil. Pokiaľ ide o vyhodnotenie rozhodcovskej doložky obsiahnutej v článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru okresným súdom ako neprijateľnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, pretože spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, odvolací súd s týmto záverom okresného súdu súhlasí. Odvolací súd zastáva názor, že spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení z hľadiska jeho vyjednávacej sily, ako aj z hľadiska úrovne informovanosti a táto situácia ho núti, aby pristúpil na vopred pripravené podmienky dodávateľom bez toho, aby podstatným spôsobom mohol ovplyvniť ich obsah. Rozhodcovská doložka nebola individuálne dohodnutá a jej obsah bol vopred pripravený, teda z tohto pohľadu spotrebiteľ nemohol dojednanie rozhodcovskej doložky akýmkoľvek spôsobom zmeniť, mohol len úver prijať alebo ho odmietnuť vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ako to uviedol aj okresný súd.

33. Rozhodcovská doložka, ktorá určuje, že v prípade, že žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, budú spory riešené pred týmto súdom, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Žaloby z obdobných úverových zmlúv podáva v prevažnej miere veriteľ, ktorý môže založiť právomoc rozhodcovského súdu bez toho, aby to dlžník mohol ovplyvniť. Voľba súdu sa v posudzovanom prípade pre povinného stala iluzórnou, pretože v prípade spotrebiteľských úverov je to výlučne veriteľ, ktorý rozhodcovské konanie proti spotrebiteľovi iniciuje (porovnaj uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č.k. 18C/308/2014-73 zo dňa 14. marca 2016). Hoci je teda v danom prípade uzatvorená rozhodcovská

zmluva tzv. nevýhradnou rozhodcovskou zmluvou, jej praktickým dôsledkom je to, že spotrebiteľovi je odopretá možnosť brániť svoje práva pred súdom. Alternatíva, že z rozhodcovskej zmluvy vyplýva aj možnosť riešiť spor pred príslušným súdom v súdnom konaní neodstraňuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (povinného), pretože možnosť výberu poskytuje spotrebiteľovi len pre prípad záujmu jeho samotného viesť spor, teda ak sa rozhodne sám stať žalobcom a niečo od svojho zmluvného partnera požadovať. Vychádzajúc však z povahy samotnej zmluvy je zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským súdom alebo príslušným súdom bude mať v konečnom dôsledku takmer vždy dodávateľ (oprávnený), nakoľko miera jeho práv voči druhej zmluvnej strane zabezpečuje takmer úplnú dominanciu v tomto zmluvnom vzťahu a minimalizuje dôvody na podanie žaloby zo strany spotrebiteľa, keďže dominantnou je v tomto prípade povinnosť spotrebiteľa splácať poskytnutý úver. Možnosť iniciovania sporu z uzavretých zmlúv zo strany povinného tak súd považuje len za teoretickú, resp. formálnu. O nevyváženú zmluvnú podmienku ide preto aj vtedy, ak spotrebiteľ nemá možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, ak túto možnosť skôr využije dodávateľ. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či mu riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde. Takto koncipovaná rozhodcovská doložka ako zmluvná podmienka je v rozpore s požiadavkou ochrany spotrebiteľa, pretože spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, a to práve ku škode spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka, od ktorej rozhodcovský súd odvodil svoju právomoc, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a preto je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná.

34. Okresný súd preto dospel k správne záveru o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky a nedostatku právomoci rozhodcovského súdu vydať rozhodcovské rozhodnutie, ktoré oprávnený predložil ako exekučný titul. Ak súd dospeje k záveru, že rozhodcovská zmluva je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, je neplatná. Následkom zistenej absolútnej neplatnosti rozhodcovskej zmluvy je skutočnosť, že rozhodcovský súd vôbec nemal právomoc rozhodovať daný spor. Exekučný titul, vydaný orgánom, ktorý nemal právomoc na jeho vydanie, považuje právna teória i súdna prax za rozhodnutie zdanlivé, ničotné (nulité - paakt), teda z právneho hľadiska za neexistujúce a nikoho nezaväzujúce. Na nulitný akt sa hľadí tak, akoby neexistoval. Preto bolo správne aj rozhodnutie okresného súdu o vyhlásení exekúcie vedenej na podklade neexistujúceho exekučného titulu za neprípustnú a jej zastavení podľa § 57 ods. 1, písm. g) Exekučného poriadku.

35. Z uvedených dôvodov odvolací súd viazaný odvolacími dôvodmi uznesenie okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

36. Rozhodnutie bolo odvolacím senátom prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).